

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Deres referanse:
24/4515

Vår referanse:
24/152497 - 10

Sted, dato:
Oslo, 03.09.2024

Høring om forslag til endring i våpeninstruksen - klargjøring av vilkår for varselskudd - innspill fra Politidirektoratet

Politidirektoratet viser til brev fra Justis- og beredskapsdepartementet av 22. juli 2024 vedlagt høringsnotat med forslag til endring i våpeninstruksen for å klargjøre terskelen for å avfyre varselskudd. Høringsfrist er 6. september 2024.

I gjeldende våpeninstruks § 4-2 (2) a andre setning fremgår det at varselskudd bare kan brukes når vilkårene for "rettet skudd" etter § 4-3 er oppfylt. Forslaget innebærer at ordlyden i denne bestemmelsen endres, slik at det fremgår at varselskudd bare kan avfyres når vilkårene for "bruk av skytevåpen" etter § 4-3 er oppfylt.

Politidirektoratet støtter departementets endringsforslag, som er i tråd med vårt innspill til departementet i brev av 19. mars 2024. Dagens ordlyd har medført usikkerhet blant politiansatte, og det er viktig både for politiet og samfunnet med en klargjøring av rammene for politiets bruk av skytevåpen.

Forslaget innebærer at det tydeliggjøres i våpeninstruksen at terskelen for å avfyre varselskudd er lavere enn terskelen for å avfyre rettet skudd mot person. Begrepet "bruk av skytevåpen" omfatter både varselskudd og rettet skudd, og det kan være absolutt nødvendig etter § 4-3 å bruke skytevåpen for å avfyre varselskudd på et tidligere tidspunkt enn bruk av skytevåpen for å avfyre rettet skudd. Dette innebærer at terskelen for å avfyre varselskudd vil være lavere enn terskelen for å avfyre rettet skudd. Ny ordlyd harmoniserer også bedre med resten av bestemmelsen, som forutsetter at det som hovedregel skal avfyres varselskudd før det avfyres rettet skudd (jf. § 4-2 (2) a første setning "hvis det er tid og taktisk forsvarlig, først avfyre varselskudd").

Politidirektoratet har forelagt høringen for samtlige politidistrikt og særorgan, og har mottatt innspill fra fem politidistrikt (Sør-Øst, Øst, Innlandet, Nordland og Oslo) og to særorgan (Kripos og Utrykningspolitiet). Samtlige av disse støtter endringsforslaget.

Oslo politidistrikt peker på at det er en uklarhet i selve endringsforslaget i høringsnotatet kapittel 6, hvor det står:

"§ 4-2 andre ledd bokstav a. skal lyde:

hvis det er tid og taktisk forsvarlig, først fyre av varselskudd. Varselskuddet kan bare **fyre avfyres** når vilkårene for bruk av skytevåpen etter § 4-3 er oppfylt, og skal rettes slik at personskade ikke oppstår,"

Kripes og Politidirektoratet antar at det er en skrivefeil, og anbefaler at "fyre" tas ut av teksten.

Utrykningspolitiet (UP) foreslår samtidig at våpeninstruksen § 1-4 (1) endres slik at henvisningen til UP tas inn under bokstav d) med nytt nummer 5 slik:

"(1) Politisjef:

- a. Politidirektøren og assisterende politidirektør.
- b. Politimester, visepolitimester, og annen fast stedfortreder.
- c. Sysselmesteren på Svalbard og assisterende sysselmester.
- d. Sjef og assisterende sjef for:
 - 1. Politiets sikkerhetstjeneste (PST)
 - 2. Den nasjonale enhet for bekjempelse av organisert og annen alvorlig kriminalitet (Kripes)
 - 3. Politihøgskolen (PHS)
 - 4. Politiets utlendingsenhet (PU)
- 5. Utrykningspolitiet (UP).**
- ~~e. Sjef for Utrykningspolitiet (UP)"~~

Politidirektoratet støtter en slik endring, som innebærer at "politisjef" i våpeninstruksen omfatter både sjef og assisterende sjef for UP på lik linje med de øvrige særorganene. Da gjeldende våpeninstruks ble utarbeidet var det ingen assisterende sjef for UP. UP har nå en assisterende sjef, og det er ingen grunn til at dette særorganet skal behandles annerledes enn de øvrige. Vi anbefaler derfor at våpeninstruksen § 1-4 endres i tråd med forslaget fra UP, og antar at denne endringen kan gjennomføres uten en ny høring.

Kripes oppfatter at det er en inkonsekvens i begrunnelsen for endringen, og det vises til høringsinnspillet fra Kripes om dette.

Innspillene fra politidistrikt og særorgan følger vedlagt i sin helhet.

Med hilsen

Torgeir Haugen
Seksjonssjef

Thea Kristine Baastad
Seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Vedlegg:

Høringsinnspill - Endring i våpeninstruksen - varselskudd - Oslo politidistrikt
Høringsinnspill - Endring i våpeninstruksen - varselskudd - Nordland politidistrikt
Høringsinnspill - Endring i våpeninstruksen - varselskudd - Kripes
Høringsinnspill - Endring i våpeninstruksen - varselskudd - Innlandet politidistrikt
Høringsinnspill - Endring i våpeninstruksen - varselskudd - Øst politidistrikt
Høringsinnspill - endringer i våpeninstruksen - varselskudd - Utrykningspolitiet
Høringsinnspill - endringer i våpeninstruksen - varselskudd - Sør-Øst politidistrikt

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 Oslo

Deres referanse:

Vår referanse:
24/163259 - 2

Sted, dato:
Oslo, 23.08.2024

Høringssvar fra Oslo Politidistrikt

Viser til foreleggelse angående endring i våpeninstruksen – varselsskudd, mottatt 22.7.24 i Deres referanse 24/152497-2.

Dokumentene er sendt til Nasjonale Beredskapsressurser, Enhet for felles påtale og Seksjon for tjenesteplanlegging øving og beredskap (STØB) ved FOT.

Vi ønsker å kommentere selve ordlyden i § 4-2 andre ledd bokstav a; "Varselsskudd kan bare *fyre avfyres* når vilkårene for bruk.....". Med forbehold om at dette ikke er en skrivefeil, er det en skrivemåte som kan være vanskelig å forstå, og vårt forslag er at ordet *fyre* tas ut av teksten.

Ut over kommentaren over, stille Oslo politidistrikt seg bak departementets forslag om endring av dagens tekst i forskrift av 2. juli 2015 nr 1088 – våpeninstruks for politiet.

Med hilsen

Martin Strand
Politiinspektør

Marianne Grinaker Heidenstrøm
Politioverbetjent

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 OSLO

Deres referanse:
24/152497-2

Vår referanse:
24/163400 - 2

Sted, dato:
Bodø, 23.08.2024

Ber om innspill til endring i våpeninstruksen - varselskudd - foreleggelse

Det vises til Deres skriv av 22.7.2024. Nordland politidistrikt har ingen innspill til forslaget som vil være en god klargjøring opp mot intensjonen.

Med hilsen

Jan Tore Hagnes
Politiinspektør

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Kopi:
Geir Håland

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 OSLO

Deres referanse:
24/152497-2

Vår referanse:
24/163200 - 2

Sted, dato:
Oslo, 20.08.2024

Innspill fra Kripos - endring i våpeninstruksen (varselskudd)

Det vises til brev fra Justis- og beredskapsdepartementet av 5. juli 2024 om høring av endring i våpeninstruksens regulering av varselskudd. Det vises videre til brev fra Politidirektoratet av 22. juli 2024.

Kripos vil uttrykke sin støtte til departementets forslag. Vi mener foreslått ny ordlyd i § 4-2 andre ledd bokstav a på en god måte løser utfordringene med dagens regulering. En klargjøring - også i det sentrale regelverket - av at terskelen for å kunne avfyre varselskudd etter omstendighetene skal være lavere enn terskelen for å avfyre skudd rettet mot person vurderes viktig for god oppdragsløsning.

Kripos oppfatter imidlertid departementets høringsnotat som noe inkonsekvent og derfor uklart i sin begrunnelse for endringen. Under pkt 1 andre avsnitt anføres det at *"...Endringsforslaget er meint å gjere det klart at terskelen for å kunne fyre av varselskot etter omstenda vil vere lågare enn terskelen for å fyre av skot retta mot ein person. Det er etter departementet si vurdering snakk om ei språkleg klargjering som ikkje tar sikte på å endre nokon av tersklane..."*. Samtidig uttales det på side 5 fjerde avsnitt at *"...Departementet er enig med Politihøgskulen i at lågare terskel for å fyre av eit varselskot enn retta skot kan vere viktig for ei god oppdragsløsning..."*.

Dersom den foreslåtte endring skal forstås som en språklig klargjøring uten en materiell endring av rettstilstanden må det bero på en innskrenkende tolkning av nåværende instruks. Vi ser at det i Politihøgskolens rapport argumenteres for en slik tolkning, men vi stiller spørsmål ved holdbarheten av en forståelse som synes å stride mot bestemmelsens ordlyd, juridisk teori (Tor-Geir Myhrer¹) og etablert praksis.

Etter vårt syn er dette spørsmålet i beste fall uavklart. Både i departementets høringsnotat og i Politihøgskolens rapport om varselskudd kommer det tydelig frem at det er ulike oppfatninger om hva som er gjeldende rett i de politioperative miljøer, også blant instruktørene.

¹ Som siste utvei, Oslo 2005

Ikke minst av hensyn til det tjenestepersonell som skal praktisere reglene er det viktig å sikre et klart mulig regelverk. Uttalelsen i høringsnotatet om at ingen av tersklene endres vil kunne medføre at problemet med ulik forståelse av hva som er gjeldende rett videreføres. Etter Kripas' oppfatning er det derfor veldig viktig at det ved endringen av instruksen tydelig fremkommer hvordan regelverket skal forstås fremover og at endringen ikke bare (om i det hele tatt) er en språklig klargjøring.

Med hilsen

Ketil Haukaas

assisterende sjef Kripas

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 OSLO

Deres referanse:
24/152497-2

Vår referanse:
24/112710 - 3

Sted, dato:
Hamar, 20.08.2024

Høringsuttalelse Endring i våpeninstruksen - varselskudd - foreleggelse

Innlandet politidistrikt støtter endringen.

I utgangspunktet ønsker vi at forslaget ville bli formulert enda litt romsligere, men tenker at det skal være en generell høy terskel for bruk av skytevåpen.

Den presiserer det som kan være fornuftige å gjøre i mange situasjoner. *Tid og taktisk forsvarlig* er begreper som mannskapene forstår. Dette mener vi vil føre til vi får flere varselskudd i praksis, og færre alvorlige skadde og døde etter rettede skudd. Vilkårene i 4-3 må fortsatt være tilstede.

Sammen med 4-3, 2 b. ("forstyrre eller avlede gjerningspersonen") mener vi at vi nå har hjemlene vi trenger, for å løse ulike komplekse situasjoner.

Med hilsen

Knut Erik Amundsen
Politioverbetjent

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 Oslo

Deres referanse:

Vår referanse:
24/163649 - 2

Sted, dato:
Ski, 14.08.2024

Høringssak - Endring i våpeninstruksen - varselskudd - foreleggelse - tilsvar fra Øst politidistrikt

Vi viser til deres brev av 22.07.24 hvor dere ber om eventuelle innspill til forslag til endring i våpeninstruksen for å klargjøre terskelen for å avfyre varselskudd.

Dette er en ønsket endring fra politidistriktets side, og vi opplevde det som positivt at Politidirektoratet i mai sendte brev til politidistriktene for å klargjøre forståelsen/tolkningen av våpeninstruksens bestemmelse om varselskudd.

Politidistriktet har de seneste årene hatt hendelse hvor nettopp forståelsen av terskelen for å avfyre varselskudd, har vært gjenstand for etterforskning av Spesialenheten for politisaker.

Problemstillingene har vært diskutert internt i politidistriktets fagmiljøer, og vår opplevelse er at gjeldende ordlyd i våpeninstruksen, av mange, har vært tolket slik at terskelen for å fyre av varselskudd og å fyre av skudd rettet mot person har vært den samme.

I denne forbindelse deler vi Politihøgskolens vurdering, bekjentgjort i Politidirektoratets brev til politidistriktene av 22.05.24, hvor det pekes på de pedagogiske utfordringene knyttet til å synliggjøre at terskelen for varselskudd ligger lavere enn terskelen for rettet skudd. I og med at det rettslige handlingsrommet ikke kan leses direkte ut av våpeninstruksen, har mange vært usikre på forståelsen.

Vår oppfatning er at ordlyden i forslaget til endring vil ivareta behovet for å klargjøre forståelsen av at terskelen for å avfyre varselskudd skal ligge lavere enn terskelen for å avfyre rettet skudd mot person.

Med hilsen

Øyvind Thoresen

Politioverbetjent

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 OSLO

Unntatt offentlighet
Offl. § 13 1. ledd, jf. prl. § 23 1. ledd

Deres referanse:
24/152497 - 2

Vår referanse:
23/195993 - 12

Sted, dato:
Stavern, 25.07.2024

Endring i våpeninstruksen - varselskudd - foreleggelse

Det vises til Politidirektoratets oversendelse av 22.07.2024, hvor vi er forelagt Justis- og beredskapsdepartementet høring på forslag til endring i våpeninstruksen for å klargjøre terskelen for å avfyre varselskudd.

Vi støtter Justis- og beredskapsdepartementet endringsforslag, som er i tråd med innspillet fra Politidirektoratet til departementet vedrørende tolkningen av våpeninstruksens bestemmelser om varselskudd.

Endringen tydeliggjør at det er "et trappetrinn" under øverste plattform som er rettet skudd. Et varselskudd er et lempeligere middel enn rettet skudd, og kravet Våpeninstruksen § 4-3 - Vilkår for bruk av skytevåpen (lempeligere midler forgjeves skal være forsøkt), blir derfor tydeligere etterlevd.

I tillegg til overnevnte vil vi samtidig fremmet et forslag om en annen endring i våpeninstruksen, hva gjelder § 1-4 Definisjoner. Vi er av den oppfatning at det ut fra dagens organisering av UPs øverste ledelse (nivå 1), vil være riktig at "politisjef" i instruksen også forstås Sjef og assisterende sjef for Utrykningspolitiet på lik linje med de øvrige særorganene. Det vil si at Utrykningspolitiet (UP) tas inn under litra d) nr. 5 og litra e) tas ut i definisjonen "Politisjef".

Med hilsen

Roar Skjelbred Larsen

Kst. UP-sjef

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 OSLO

Deres referanse:
24/152497-2

Vår referanse:
24/113122 - 3

Sted, dato:
Tønsberg, 25.07.2024

Endring i våpeninstruksen - varselskudd - foreleggelse

Sør-Øst politidistrikt støtter Justis- og beredskapsdepartementets forslag til endring i våpeninstruksen slik det fremgår av høringsnotat 24/4515 av 5. juli 2024

Med hilsen

Glenn Rhoden
Stabssjef

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.